

gemeente
Noordwijk

RECHT ZO DIE GAAT

De inwoner als loods van het gemeentebestuur

Concept-coalitieakkoord 2022 - 2026

Burgers op de eerste plaats!

NOORDWIJK-
NOORDWIJKERHOUT
-DE ZILK

Ondertekening coalitieakkoord

Datum: .....

..... R. ter Hark (fractie voorzitter)

Burgers op de eerste plaats!

..... A.A. Morssink (fractie voorzitter)

**NOORDWIJK-
NOORDWIJKERHOUT
-DE ZILK**

..... J.L. de Mooij (fractie voorzitter)

..... P. van Bockhove (fractie voorzitter)

Gedooagsteun

..... J.C.P. de Moor (fractie voorzitter)

Inhoudsopgave

Ondertekening coalitieakkoord	2
Voorwoord	5
1. Bestuur en Dienstverlening	8
1.1 Bestuurscultuur	8
1.2 Wijkbenadering	9
1.3 Participatie en communicatie	10
1.4 Referendum naar Noordwijks model	11
1.5 Dienstverlening	11
1.6 Regionale samenwerking en verbonden partijen	12
1.7 Organisatie	13
2. Veiligheid	14
3. Verkeer en Parkeren	16
3.1 Bereikbaarheid en mobiliteit	16
Algemeen	16
Openbaar vervoer	16
Fiets en elektrisch vervoer	17
3.2 Parkeren	17
3.3 Verkeersveiligheid	18
4. Economie	19
Algemeen	19
Winkels, horeca en bedrijven	19
Toerisme	20
Agrarische bedrijven en Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport	20
Space	21
Strand en kuuroord	22
5. Onderwijs	23
6. Sport en Cultuur	24
Algemeen	24
Sport en recreatie	24
Cultuur	25
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	26
7.1 Algemeen	26
7.2 Participatiewet	27
7.3 Maatschappelijke Ondersteuning	27

7.4	Jeugdhulp.....	28
7.5	Volksgezondheid	28
8.	Duurzaamheid en Leefomgeving	30
	Woon- en leefomgeving.....	30
	Energie	31
	Afval	32
9.	Wonen en Ruimte	34
	Algemeen	34
	Bronsgest.....	36
10.	Financiën.....	38
10.1	Algemeen	38
10.2	Financiële effecten op hoofdlijnen van het coalitieakkoord	39
10.3	Financiële positie gemeente	42

Voorwoord

Beste lezer,

De gemeente Noordwijk is prachtig. Wij zijn er trots op. Het is hier mooi wonen, goed werken, fijn recreëren en het biedt mogelijkheden om te ondernemen. We kennen een rijk verenigingsleven met veel sport- en culturele activiteiten, vele evenementen en een hoog voorzieningenniveau. Tevens zijn we ons ervan bewust dat niet alles perfect is. Dat er zaken zijn die van ons extra aandacht verdienen. Zaken die verbeterd moeten worden. In ons coalitieakkoord “Recht zo die gaat” behouden VVD, Partij voor de Inwoners, CDA en Lijst Salman Noordwijk wat goed is en verbeteren we wat nodig is.

“Recht zo die gaat” is een term uit de scheepvaart. De partijen geven hiermee aan koers te houden. Koers op de zaken die in de eerste jaren na de nieuwe gemeente Noordwijk zijn ingezet en goed werken of doorontwikkeling verdienen. En koers op nieuwe zaken die we in de komende periode op pakken. De storm van de corona-crisis ligt nog niet achter ons en helaas dient de volgende storm zich weer aan. Hoge inflatie en energieprijzen als gevolg van de oorlog in de Oekraïne. Om de mensen in onze gemeente zo goed mogelijk door deze (financiële) storm te loodsen kiezen wij voor lastenverlichting: afschaffen hondenbelasting, verlaging van de OZB en verlaging van de prijs voor de parkeerkaart voor de inwoner. Lastverlichting is onderdeel van onze koers.

“Recht zo die gaat” zegt ook iets over de instelling van de vier coalitiepartijen: toekomstgericht en gefocust. Met inwoners die als loods erop toezien of het gemeentebestuur nog op koers ligt: een aan de inwoners dienstbaar bestuur. Wij vinden het belangrijk de blik vooruit te richten en focus te hebben op wat er echt toe doet. Dat betekent ook keuzes maken. Onze koers, onze focus, onze keuzes voor de toekomst zijn terug te vinden in het akkoord wat voor u ligt.

Bij de manier waarop wij ons werk doen, zijn drie kernwaarden belangrijk:

- Verbindend
- Onbevooroordeeld
- Besluitvaardig

Verbindend

Meningsverschillen zullen er altijd zijn. Wij zien het als onze taak om te focussen op wat onze inwoners, ondernemers en andere partners samenbrengt. Op wat ons bindt. Voor kwetsbare doelgroepen, die zich eenzaam voelen en daarom niet verbonden, hebben wij extra aandacht.

Onbevooroordeeld

Wij behandelen iedereen gelijkwaardig. Wij staan open voor nieuwe ideeën en initiatieven uit de samenleving. Wij gaan uit van vertrouwen en de goede intenties van onze inwoners, ondernemers, vrijwilligersorganisaties en andere partners.

Besluitvaardig

De wereld om ons heen verandert snel. Uitdagingen van deze tijd het hoofd bieden vraagt om keuzes. Om focus op wat er echt toe doet. We zijn ons bewust van het feit dat niet alles kan. Dit

vraagt om een besluitvaardig gemeentebestuur. Een bestuur dat niet bang is om keuzes te maken en die keuzes ook uit te leggen. Altijd met het algemeen belang voor ogen.

Bestuurscultuur is een wezenlijk onderdeel uit het programma van deze coalitie. Onze visie met betrekking tot bestuurscultuur werken wij uit via de volgende lijnen:

- Integriteit: hoe gaan we met elkaar om?
- Transparantie: hoe open zijn wij?
- Participatie en Inspraak: wat mag de inwoner/ondernemer van ons verwachten en wat verwachten wij van hen?

Ook vinden wij het belangrijk om een waterscheiding te creëren met negatieve onderdelen van de bestuurscultuur uit het verleden. Dit mede naar aanleiding van de terugkoppeling van de informateur die constateerde dat het verleden “regelmatig de kop op steekt”, de gemeente Noordwijk daar “last van heeft” en het ons “in de weg zit”. De huidige gemeente Noordwijk en haar inwoners, ondernemers en organisaties hebben namelijk niets aan politici die met elkaar bezig zijn en oude vetes proberen uit te vechten.

Om het verleden achter ons te laten, hebben wij de motie: “Noodzakelijke waterscheiding met het verleden” opgesteld. Hiermee doet de gemeenteraad naar onze mening een duidelijke uitspraak over de wil om te verleden achter zich te laten en zich bezig te willen houden met de toekomst.

De coalitiepartijen willen gehoor geven aan het huidige appèl van onze inwoners en ondernemers om meer transparantie, openheid, integriteit, participatie en inspraak. Hoe? Ook dat is terug te vinden in ons akkoord.

De komende 4 jaar werken wij er hard aan om de gemeente Noordwijk echt een verademing te laten zijn. Een verademing in de manier waarop wij met elkaar omgaan. Politici onderling, maar ook in de relatie tussen overheid, inwoners, ondernemers en andere partners. Een plek waar voor jong tot oud plek is. Ook wat woningen betreft. Een plek waar iedereen meedoet. Wij bouwen verder aan Noordwijk als icoon van de gezonde en energieke regio Duin- en Bollenstreek. De plek waar inwoners zich het meest gezond voelen van heel Nederland. En de economie bloeit door de (inter)nationale aantrekkingskracht van het toerisme in samenwerking met de innovatie uit de bollenteelt en ruimtevaart. Een plek waar je eindeloos kunt genieten van uitgestrekte bollenvelden, strand, zee, duinen en bossen. Onze gemeente, de gemeente waar niemand uit weg wil.

Onze speerpunten in de komende vier jaar:

- Behoud van bijzonder landschap waar ondernemen, recreëren en beleven samengaan
- Betaalbaar wonen voor jong tot en met oud
- Een ambtelijke organisatie die staat als een huis
- Een sterke partner in de regio Duin- en Bollenstreek
- Energietransitie met realiteitszin
- Gezond en energiek leven
- Iedereen telt en doet mee
- Innovatieve en bloeiende economie
- Lastenverlichting
- Participatie, transparantie en communicatie
- Regionale en lokale bereikbaarheid
- Veiligste gemeente van Nederland

1. Bestuur en Dienstverlening

1.1 Bestuurscultuur

Integriteit en transparantie zijn kernwaarden binnen de Noordwijkse politiek. Zij vormen de basis van de bestuurscultuur.

We gaan zorgvuldig om met inwoners, ondernemers, organisaties en ook de collega-politici. Wij behandelen iedereen objectief en sluiten niemand uit op persoon. Op inhoud kun je uiteraard met elkaar van mening verschillen. Verschillen in mening dien je te respecteren.

We zijn transparant en open. Naast transparantie is ook zorgvuldigheid van het grootste belang. Als (lokale) overheid hebben wij ook daarin een voorbeeldrol. Het streven naar zoveel mogelijk transparantie, sluit het houden van geheime vergaderingen of het opstellen van geheime documenten niet uit. Wanneer het belang van de gemeente geschaad kan worden door openbaarheid en daarmee dus het belang van alle Noordwijkers, kan dit het niet of het uitgesteld openbaar maken van documenten rechtvaardigen. Die afweging maken wij zorgvuldig.

Er wordt door het bestuur inzicht geboden in de afwegingen achter de besluitvorming. Op deze manier wordt helder hoe een beslissing tot stand is gekomen en wordt de besluitvorming beter navolgbaar.

We willen een kleine, maar krachtige overheid die inwoners zoveel mogelijk vrij laat om hun eigen leven vorm te geven. Een overheid die niet betuttelt, onnodige regels schrapt, klaarstaat voor mensen die ondersteuning nodig hebben en die iedereen gelijkwaardig behandelt. De overheid is er voor de inwoner, niet andersom. De menselijke maat is richtinggevend.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

Algemeen

1. Goed tegenspel als onderdeel van sterk partnerschap vereist kwaliteit en professionaliteit van wethouders, raadsleden en ambtenaren. Met opleidingen en ontwikkelprogramma's wordt hierin voorzien.
2. Inwoners moeten meer inspreekmomenten krijgen in het besluitvormingsproces van de gemeenteraad, zowel bij beeldvorming in de commissies als bij de besluitvorming van de gemeenteraad zelf. De doorlooptijd van de raadsbesluitvorming moet worden ingekort.
3. We bieden scholen (basis en voortgezet) aan om gastlessen te geven en/of excursies te organiseren in het kader van de plaatselijke politiek, zodat leerlingen tijdens hun schoolperiode met de plaatselijke democratie kennis kunnen maken. De aanstelling van een kinderburgemeester maakt hier onderdeel van uit.

Integriteit

1. Het is van groot belang om te blijven werken aan integriteit en weerbaarheid volgens de routekaart integriteit zoals door de burgemeester op 6 april 2021 uiteengezet. Daarbij moet

integriteit niet alleen gaan over wat men niet moet doen, maar ook wat bestuur en ambtenaren wel moeten doen. Over de waarden die centraal staan bij het doen van werk. Dat geeft ook een leidraad voor bestuurlijke en ambtelijke professionaliteit.

2. In zaken waar privépersonen of (bedrijfs)namen worden genoemd, is het van het grootste belang zorgvuldigheid te betrachten en de juiste procedures te volgen. Hierin heeft de (lokale) overheid een voorbeeldfunctie. Onderzoeken, geïnitieerd door of gedaan in opdracht van het gemeentebestuur, dienen te voldoen aan de hoogste professionele normen van zorgvuldigheid, objectiviteit, betrouwbaarheid en integriteit. In ieder geval moet sprake zijn van een heldere onderzoeksopzet, duidelijke onderzoeksvragen, formele opdrachtverlening, een deskundig en onafhankelijk bureau, hoor en wederhoor etc.
3. Naast bovengenoemde (niet limitatieve) zaken die er voor dienen te zorgen dat een onderzoek op een juiste (procedurele) wijze tot stand komt en wordt afgerond, is het ook van het grootste belang scherp op inhoud en toonzetting te zijn. Deze dienen feitelijk te zijn. Het (on)opzettelijk schaden of in een kwaad daglicht stellen van personen of bedrijven moet te allen tijde worden voorkomen. Dit kan nooit de intentie zijn van een onderzoek in opdracht van of geïnitieerd door het gemeentebestuur. Mocht dit om wat voor reden dan ook (on)bedoeld gebeuren, vinden wij excuses op zijn plaats. Evenals het rechtzetten van feitelijke onjuistheden. Tegelijkertijd moet een zittend gemeentebestuur zich kunnen verdedigen wanneer derden het bestuur of leden hiervan, bij of door het uitoefenen van hun functie, op oneigenlijke gronden proberen te schaden of in een kwaad daglicht proberen te stellen.

Transparantie

1. Wij honoreren WOO-verzoeken (Wet open overheid) ruimhartig en geheime dossiers maken wij openbaar zodra dit mogelijk is.
2. Aandachtspunt is de actieve openbaarmaking van documenten die de WOO voorschrijft. De wet biedt wel de mogelijkheid om vrijwillig meer actief openbaar te maken dan wettelijk voorgeschreven. Dit wegen wij voortdurend zorgvuldig af.

1.2 Wijkbenadering

We willen de (ervaren) kloof tussen de inwoners en het gemeentebestuur verkleinen. We vormen het huidige kernenbeleid om naar een wijkgerichte benadering, waarbij het gemeentebestuur regelmatig de wijken ingaat. Naast thema's die gemeentebreed spelen heeft elke wijk zijn eigen aandachtspunten. Er worden aanspreekpunten (wijkambassadeurs) in de wijken gezocht om het contact met het gemeentebestuur laagdrempelig in te vullen.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. Per wijk wordt gewerkt met een wijkambassadeur, zodat problemen welke spelen snel en adequaat kunnen worden gesignaleerd en opgelost. Inwoners met initiatieven kunnen zich ook rechtstreeks wenden tot deze persoon. Omdat veel kwesties in meerdere wijken aan de orde kunnen zijn, wordt een wijktafel voor de wijkambassadeurs ingesteld.
2. Voor de wijkambassadeurs komt er 1 aanspreekpunt binnen de gemeente. Deze gemeentelijke wijkfunctionaris communiceert proactief met de wijkambassadeurs.

3. Wijkverenigingen kunnen een belangrijke verbinding zijn tussen inwoners en de gemeente. De wijkfunctionaris werft wijkambassadeurs en stimuleert de (oprichting van) wijkverenigingen.
4. De wijkfunctionaris organiseert een jaarlijkse netwerkbijeenkomst voor alle wijkambassadeurs en -verenigingen.
5. Inwoners van een straat of wijk blijven we actief uitnodigen om (kleine) initiatieven in hun directe omgeving te ondernemen. Hiervoor stellen wij wijkbudgetten beschikbaar.
6. We organiseren weer wijkgerichte thema-avonden over bijvoorbeeld veiligheid, verkeer of groen.
7. Bij een wijkbezoek worden raadsleden actief uitgenodigd.

1.3 Participatie en communicatie

De inwoners en de samenleving staan centraal. De gemeente weet wat er leeft door goed naar inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers te luisteren en door zichtbaar te zijn.

Tevens vinden wij het belangrijk dat inwoners en ondernemers kunnen zien en volgen wat er in hun directe omgeving gebeurt. Wij zijn ervan overtuigd dat door de website anders vorm te geven, bijvoorbeeld door op wijkniveau inzichtelijk te maken wat er op stapel staat en besluitvorming daarover ook online te kunnen volgen, wij inwoners en ondernemers meer kunnen betrekken en besluiten op meer draagvlak en begrip kunnen rekenen. Mensen kunnen immers transparant het besluitvormingstraject en de uitvoering daarvan volgen en zijn minder snel verrast.

Participatie is een fantastisch middel, mits het goed wordt ingezet en vormgegeven. Het moet gaan om het goede gesprek, een echte dialoog. De relevante informatie gebruikt de gemeente daadwerkelijk om in het algemeen belang de beste gewogen beslissing te kunnen nemen. Kortom: inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers doen echt mee over alles wat hen aangaat.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. De gemeente stemt de manier van communicatie en de inhoud daarvan af op de behoefte van de inwoners. De gemeente communiceert in begrijpelijke taal en breidt het gebruik van infographics uit.
2. Het college introduceert een eigentijdse nieuwsbrief. De gemeente gebruikt verschillende communicatiemiddelen (social media). Daarnaast gebruiken we de 'papieren' gemeentepagina in de weekbladen; dit blijft voor inwoners een belangrijke bron van informatie.
3. De gemeentelijke website is gebruiksvriendelijk en geeft actuele informatie, bijvoorbeeld over projecten, de woningbouwplanlijst en werkzaamheden in de wijken.
4. We realiseren een 'newsroom' om te weten wat er leeft en om actief te communiceren.
5. De gemeente monitort de bezorging van de kranten waarin gemeente publicaties staan. Als het niet goed gaat spreken we de uitgever hierop aan.
6. Participatietrajecten waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, worden van A tot Z door deskundige ambtenaren gefaciliteerd. Dit wordt nader uitgewerkt in het participatiebeleid.

7. Met behulp van het inwonerpanel blijft de gemeente de mening van inwoners peilen. Hierbij hebben we aanhoudende aandacht voor werving van deelnemers en terugkoppeling van de onderzoeksresultaten.
8. Bij Inwonersparticipatie maken wij gebruik van de Participatienota inclusief de bijbehorende participatieladder. Dit beleid zal in samenspraak met de gemeenteraad en onze deelnemers verder worden vormgegeven en continu worden geëvalueerd. Ieder participatietraject is maatwerk. Het is belangrijk daarvan te leren, de goede zaken in een volgend traject opnieuw terug te laten komen en zaken die minder goed werken achterwege te laten. Zoals in de nota vermeld, is het wel van belang aan het begin van het traject helder te zijn over wat de kaders voor participatie zijn en hoever de invloed van deelnemers rijkt. Dit om teleurstelling achteraf te voorkomen. Waar mogelijk, stellen wij ons als doel om te komen tot een zo'n hoog mogelijke trede op de ladder.
9. Participatie bij initiatieven uit de samenleving (de gemeente als deelnemer) en participatie in het kader van de omgevingswet (gemeente als toetser van het initiatief) dienen nog te worden uitgewerkt.
10. Burgerinitiatieven juichen we toe. Wel maken we aan de voorkant helder waar een initiatief aan dient te voldoen om door de gemeente te kunnen worden getoetst. Bij een positieve toetsing, kan het initiatief door de gemeente op verschillende manieren worden ondersteund en/of gefaciliteerd. Afhankelijk van het initiatief en de maatschappelijke meerwaarde kan ondersteuning ook in financiële zin plaatsvinden. Dit is echter geen gegeven.

1.4 Referendum naar Noordwijks model

De gemeenteraad is door de inwoners gekozen om besluiten te nemen. Zeker omdat het grotere algemeen belang per definitie voorrang heeft op het specifieke meer individuele belang. Desondanks zijn er af en toe kwesties waarbij een breed draagvlak gewenst is en een bredere inwonersraadpleging kan bijdragen aan een goed en breed gedragen besluit.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. We willen in de komende raadsperiode meerdere proeven met een 'referendum' organiseren. Dit zou kunnen gaan over bijvoorbeeld het afvalbeleid, het wel of niet plaatsen van windmolens, het wel of niet invoeren van betaald parkeren etc.
2. Het Noordwijks referendum kan gemeente-breed maar bijvoorbeeld ook per kern, wijk of een specifiek gedeelte hiervan worden gehouden. Over de wijze waarop dit kan worden georganiseerd (digitaal, tijdens verkiezingen Provinciale Staten, etc.) zal worden besloten naar gelang het specifieke onderwerp en aan de hand van ervaringen in andere gemeenten. Per onderwerp legt het college de kaders voor aan de gemeenteraad.

1.5 Dienstverlening

De gemeente is faciliterend en servicegericht. Contact met de gemeente moet simpel en snel zijn. Op dat punt blijven we ons verbeteren. Ook moet iedereen fysiek toegang kunnen hebben tot de gemeente en blijven we -naast de digitale service- de gemeentelijke diensten op papier aanbieden.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. Vanaf 1 juli 2022 gaat het gemeenteloket in Noordwijkerhout weer open. We monitoren het aantal bezoekers om te meten of er voldoende belangstelling is om dit loket open te houden.
2. Op alle vragen en verzoeken streven we naar het geven van direct het goede antwoord. Schriftelijke vragen en verzoeken van inwoners en ondernemers worden binnen 3 dagen ten minste met een ontvangstbevestiging beantwoord.
3. De inhoudelijke beantwoording van aanvragen volgt zo snel mogelijk, maar uiterlijk binnen de wettelijke termijn.
4. Hoewel datagebruik nuttig kan zijn bij het ontwikkelen van beleid of het verhogen van het serviceniveau, hechten wij grote waarde aan privacy. We respecteren hierbij altijd de bepalingen in de AVG (Algemene verordening gegevensbescherming).
5. Fixi (het digitale platform om overlast of problemen direct door te geven) krijgt meer aandacht, zodat deze beter wordt gebruikt. Snelle opvolging van meldingen is belangrijk.
6. De gemeente communiceert duidelijk over plaatselijke subsidies, waarvan ondernemers, organisaties en inwoners gebruik kunnen maken.
7. In Noordwijk zorgen wij voor minder verstikkende regels. Wij werken vanuit de houding: Een regel erbij, is minimaal een regel eraf. Dit doen we om onnodige stapeling te voorkomen.
8. We verbeteren continu onze klanttevredenheid. We streven hierbij naar een cijfer 8 voor dienstverlening. Dat geldt ook voor onze uitvoeringsorganisaties.

1.6 Regionale samenwerking en verbonden partijen

Aandacht voor de eigen bestuurskracht om zelfstandig te blijven als gemeente. We sluiten een fusie uit. We bekijken goed welke taken we zelf uitvoeren en welke we uitbesteden. Als we voor dat laatste kiezen zijn we kritisch op de kwaliteit en de meerwaarde die het oplevert. Voorts zijn we in de samenwerkingsverbanden een sterke en betrokken partner; ook raadsleden geven profiel aan deze betrokkenheid. De 'Strategische- en Uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek' is een belangrijke basis in de regionale samenwerking richting een bloeiende toekomst.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. Voor (uitvoerings)organisaties sturen we op basis van KPI's en kengetallen. Bij tegenvallende performance gaan we daarover het gesprek aan. Bij structureel tegenvallende resultaten nemen we afscheid van de samenwerking.
2. De (uitvoerings)organisaties dienen dicht bij onze inwoners te staan en werken vanuit de menselijke maat, transparantie en nabijheid. Bijvoorbeeld door middel van cliëntondersteuning.
3. Raadsleden worden uitgenodigd om Noordwijk altijd te vertegenwoordigen bij (regionale) bijeenkomsten. Bijvoorbeeld door een 'raadslid van dienst' te benoemen die hiervan terugkoppeling geeft in de commissie. In het fractievoorzittersoverleg worden hierover afspraken gemaakt.
4. Het reeds ingezette traject met de Omgevingsdienst ronden we af. Op basis van de uitkomsten beslissen we over al dan niet ontvlechten.
5. We maken een portefeuillehouder verantwoordelijk voor regiozaken. Deze kan ook dienen als bestuurlijk trekker van een van de kwaliteiten van de 'Strategische- en Uitvoeringsagenda

Duin- en Bollenstreek'. Daarnaast zien we een belangrijke rol voor 1 liaisonfunctionaris als ambtelijke ondersteuner en gesprekspartner. Ook vertegenwoordigt de liaisonfunctionaris de belangen van onze gemeente(n) naar Rijk, Provincie en Holland Rijnland.

1.7 Organisatie

Om de inwoners optimaal van dienst te zijn, is het belangrijk dat de gemeentelijke organisatie op de juiste wijze is ingericht en wordt aangestuurd. De wijziging van teamcoaches naar clustermanagers is een goede stap geweest. Een verdere aanpassing van de organisatie sluiten wij niet uit. We brengen eerst de basis op orde. Wij beschouwen onze ambtenaren als het belangrijkste kapitaal voor een succesvolle organisatie.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. We willen de stand van zaken van de organisatie goed in beeld krijgen om van daaruit verder te bouwen, richting een bedrijfsmatige organisatie waarin deskundigheid en efficiëntie de boventoon voert. De resultaten van het Rekenkameronderzoek, onderzoek naar de Zero Based Begroting, gemeentelijke benchmark, duidelijkheid over de gemeentelijke (strategische) opgaven en een medewerkers belevingsonderzoek zijn daar belangrijke bouwstenen voor.
2. Het personeelsverloop en het ziekteverzuim binnen de organisatie zijn een zorg en vormen een probleem voor de kennis en de continuïteit van de uitvoering. Binnen een half jaar zijn de eerste stappen gezet om dit probleem het hoofd te bieden.
3. We investeren in eigen mensen met als doelstelling om zo veel mogelijk 'in huis' te regelen en het personeel te behouden. Eventueel zetten we hiervoor een arbeidsmarkttoelage in. Dit betekent ook: minder dure rapporten en inhuur van externe adviesbureaus. Om continuïteit te waarborgen of bij behoefte aan een specifieke expertise, sluiten wij tijdelijke inhuur niet uit.
4. Verdere verbetering van de arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden, zodat ambtenaren optimaal kunnen presteren.
5. Nieuwe ambtenaren worden aangenomen op hun deskundigheid. Zij verdiepen zich in de lokale situatie en de dynamiek van de gemeente Noordwijk.

2. Veiligheid

Noordwijk moet voor al haar inwoners een veilige omgeving zijn om te wonen, te werken en te recreëren. Samen met de gemeente is iedereen hier ook zelf verantwoordelijk voor. We spreken elkaar aan op ongewenst gedrag. Criminaliteit en overlast horen niet in ons dorp en moet hard worden aangepakt. Dit doen we in nauwe samenwerking en samenspraak met politie, ondernemers en inwoners.

In Noordwijk moet iedereen zichzelf kunnen zijn. Discriminatie moet adequaat worden aangepakt en geweld is onacceptabel. Het moet voor iedereen gemakkelijk zijn om daarover aangifte te doen. Hierbij hebben we speciale aandacht voor de acceptatie van de LHBTIQ+ gemeenschap.

Wij vinden het vrije debat waarin iedereen in vrijheid zijn mening en gedachten kan uiten een belangrijk goed. Het boycotten of buiten de orde plaatsen van mensen met een afwijkende mening, zonder dat er een inhoudelijke discussie plaatsvindt, is een verarming van het maatschappelijk debat en vinden wij niet acceptabel. Wij zijn dan ook tegen de cancelcultuur.

We worden het veiligste dorp van Nederland!

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. Wijkagenten moeten goed aanspreekbaar zijn, ook digitaal. We streven naar een volledige politiepost met 24-uurs bezetting.
2. Onze BOA's zijn toegankelijk, vriendelijk en dienstverlenend. Toezicht op parkeren wordt weer door handhavers in dienst van de gemeente opgepakt. Deze handhavers kunnen dan ook breder ingezet worden. Daarnaast zetten we, samen met het MBO-onderwijs, in op het opleiden van BOA's door het aanbieden van stageplekken.
3. De veiligheid rond De Grent, de boulevard en het strand vraagt bijzondere aandacht. In overleg met de ondernemers bespreken we het surveilleren door stewards rondom de uitgaanstijden. Bevoegdheden en de aansprakelijkheidsverzekering van de stewards zijn hierbij een aandachtspunt.
4. Ondernemende criminaliteit en witwaspraktijken zijn uit den boze en moeten worden aangepakt. Het instrument Bibob (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) wordt op een zorgvuldige wijze ingezet.
5. Wij willen geen coffeeshop in de gemeente.
6. Om overlast en criminaliteit te bestrijden zetten we (flexibel) cameratoezicht in. Naast De Grent komen hiervoor ook locaties, zoals bijvoorbeeld de Zeestraat in Noordwijkerhout, milieuparkjes en parkeerterreinen in aanmerking. Uiteraard dient de privacy te worden gewaarborgd.
7. Ook 's avonds en 's nachts moet het veilig zijn en voelen op straat. Goede (led)verlichting draagt bij aan die veiligheid. We inventariseren de niet of slecht verlichte straten en gaan daarmee aan de slag. Daarnaast maken we afspraken over snellere reparatie van defecte verlichting.
8. We handhaven ons beleid om, in samenspraak met de ondernemers, het Keurmerk Veilig Ondernemen breed in te voeren.

9. Hondenpoep is een veelgenoemde vorm van overlast. Bij het niet opruimen van hondenpoep volgen zware boetes.
10. We stimuleren initiatieven voor buurtpreventie, zoals het oprichten van een WhatsApp-groep.
11. Als symbool voor diversiteit blijven we elk jaar de regenboogvlag hijsen.
12. Overlast gevende jeugdgroepen worden in kaart gebracht.
13. Dealen in de openbare ruimte wordt aangepakt.

3. Verkeer en Parkeren

3.1 Bereikbaarheid en mobiliteit

Noordwijk heeft baat bij een goede en veilige infrastructuur van en naar de gemeente, zodat jongeren naar school of studie kunnen reizen, zodat werkenden naar hun werk kunnen reizen, zodat bezoekers de streek kunnen bereiken. Het is belangrijk dat er naast bereikbaarheid met de auto ook aandacht is voor het openbaar vervoer, de fiets en voetgangers.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

Algemeen

1. Voor een goede bereikbaarheid van de gemeente zetten we in op betere oost-west verbindingen naar de A44 en A4.
2. We stellen een plan op om te komen tot een betere verkeerscirculatie voor geheel Noordwijk. Met het parkeerroute-informatiesysteem (PRIS) wordt zoekverkeer makkelijk en soepel naar haar bestemming geleid.
3. Zodra de resultaten van de Maatschappelijke Kosten Baten Analyse bekend zijn, wordt het dossier Noordelijke Ontsluiting Bollenstreek weer opgepakt. De inzet is gericht op behoud van de door de Provincie Zuid Holland gereserveerde gelden ter hoogte van 20 miljoen.
4. De Verlengde Beeklaan wordt tweezijdig aan de N206 gekoppeld voor een betere ontsluiting van Offem Zuid en het Achterweggebied.
5. We lobbyen bij de provincie voor een derde ontsluiting op de rotonde nabij Boechorst/SJC zodat het vrachtverkeer voor de bevoorrading van SJC niet door de wijk hoeft en het parkeerterrein kan worden gebruikt als transferium.
6. Er komt een voetpad langs de Gooweg vanaf de rotonde Leeuwenhorst naar de kruising Northgodreef.

Openbaar vervoer

1. We zetten in op frequentere en snellere busverbindingen met de treinstations Schiphol, Hillegom, Voorhout en Leiden. We zetten ons in om een HOV verbinding door te trekken naar NH Leeuwenhorst.
2. We haken aan op de planvorming voor een lightrailverbinding tussen Leiden en Katwijk om dit tracé te verlengen naar de NL Space Campus.
3. We stimuleren het initiatief voor een elektrisch busoplaadstation nabij ESA/ESTEC. We vinden dit belangrijk omdat dit mogelijk kan uitgroeien tot een regionale OV-hub, waardoor het een positieve bijdrage levert aan de bereikbaarheid van onze gemeente.
4. In overleg met de buurgemeenten onderzoeken we de haalbaarheid van een nachtbus.
5. Op zomerse dagen rijdt de campingpendel weer. De kosten hiervoor worden gelijk verdeeld tussen bedrijfsleven en gemeente
6. Om parkeren aan de randen van het dorp aantrekkelijk te maken, blijven we gebruik maken van de strandpendel. We voeren een tarief van € 5,= per auto in.
7. Het elektrische Tuktuk concept wordt gemeentebreed uitgerold. Het gebruik van AutoMaatje blijven we stimuleren.

Fiets en elektrisch vervoer

1. De aanleg van doorfietspaden verleidt mensen om vaker de fiets te gebruiken voor bijvoorbeeld woon-werkverkeer en sport. Het draagt daarmee bij aan de bereikbaarheid, gezondheid, veiligheid en het verminderen van files. Dit vergt een regionale aanpak.
2. Om het fietsen te stimuleren en de veiligheid te bevorderen, wordt bij onderhoud van wegen altijd nagegaan of het mogelijk is de fietspaden te verbreden.
3. We hebben meer aandacht voor voorzieningen ten behoeve van fietsparkeren met oplaadmogelijkheden voor e-bikes.
4. We maken toekomstbestendig laadpalenbeleid gericht op het groeiend gebruik van elektrische auto's. Hiermee anticiperen we op het einde van de productie van fossiele auto's per 2030.
5. Naast de mogelijkheid voor inwoners om zelf te verzoeken een laadpaal te plaatsen, gaat de gemeente, beginnend op strategische plekken in onze toeristische gebieden, zelf laadinrichtingen (laten) plaatsen voor elektrische rijders.
6. Er wordt een nieuwe pilot opgezet met zelfrijdende voertuigen als hoogwaardige verbinding tussen parkeerplaatsen (Wantveld/Hoogwaak) richting winkelgebied.

3.2 Parkeren

In een toeristische gemeente zoals Noordwijk is het belangrijk dat er voldoende parkeervoorzieningen zijn voor inwoners en bezoekers. In de drukke zomermaanden waren we 'zoekverkeer' uit de straten van Noordwijk aan Zee. Bezoekers kunnen parkeren aan de randen van het dorp, op transferia. Noordwijk blijft de ambitie houden een parkeergarage in het duin te faciliteren.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. We houden vast aan de parkeernormen bij nieuwbouw. Waar mogelijk worden oude parkeerplaatsen aangepast naar de geldende CROW normen. We realiseren parkeerzones waar nodig of gewenst en handhaven bij foutparkeren.
2. Nieuwe parkeervoorzieningen in het toeristisch kerngebied worden bij voorkeur ondergronds gerealiseerd.
3. We ontwikkelen een parkeervisie voor de Koningin Wilhelmina Boulevard, waarbij rekening wordt gehouden met zomer- en winterseizoenen: *'flaneren en parkeren'*.
4. Het tarief voor de parkeervergunning voor inwoners gaat per 1 januari 2023 terug van € 50,= naar € 20,= per jaar.
5. Buiten het zomerseizoen moet de parkeervergunning voor inwoners ook gebruikt kunnen worden op de Koningin Wilhelminaboulevard, het Palaceplein en omliggende straten.
6. Verkeerd gebruik van de parkeervergunning wordt niet direct afgestraft, er volgt eerst een waarschuwing (Hengelose model).

7. Ingaande 1 januari 2023 hanteren we voor de dagparkeerkaarten een gedifferentieerde tariefstelling. Hierbij onderscheiden we de locatie Langevelderslag en het overige deel van onze gemeente:
  - Noordwijk : zomer € 15,= en winter € 10,=.
  - Langevelderslag : zomer € 10,= en winter € 5,=.
8. In het zomerseizoen verlengen we het betaald parkeren van 21.00 uur naar 23.00 uur.
9. We doen voorstellen voor locaties aan de rand van Noordwijk, of zelfs buiten onze gemeente, voor transferia om het autoverkeer op piekdagen te reguleren.
10. Om te zorgen dat het parkeren op het Kloosterplein goed wordt benut, maken we het na 18.00 uur gratis.
11. We geven uitvoering aan de vervolgadvisies van het verkeersonderzoek Noordwijk-Binnen, inclusief een onderzoek naar de haalbaarheid van een parkeergarage onder het Kloosterplein.
12. Met de extra gerealiseerde parkeercapaciteit (Schoolstraat en Casinogarage) laten we in deze periode het Wantveld ongemoeid.
13. We maken beleid om (laadpaal)parkeerplekken optimaal te gebruiken ter voorkoming van laadpaalkleven.
14. We voeren een praktijkmeting uit naar de parkeerdruk bij de huisvesting van internationale werkers. Naar aanleiding van de resultaten passen we de parkeernorm in het beleid aan.
15. In Noordwijkerhout en De Zilk is betaald parkeren nu niet aan de orde.

3.3 Verkeersveiligheid

De wegen in Noordwijk zijn zo ingericht dat ouderen, jonge kinderen en mensen met een beperking veilig over straat kunnen. Hierbij hebben we onverminderd aandacht voor verkeersveiligheid in de directe omgeving van met name zorgcentra en scholen. De trottoirs moeten weer het domein van de voetgangers worden en beter begaanbaar voor kinderwagens, rollators, rolstoelen etc.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. We hebben een structurele aanpak van verkeersonveilige plekken. Hiervoor hebben we een meldpunt (Fixi). Over de oplossingen en resultaten communiceren we duidelijk. De rotonde bij de Langevelderweg pakken we als eerste aan.
2. We onderzoeken of de maximale snelheid op de Viaductweg/Wildlaan in Noordwijkerhout moet worden aangepast.
3. De gevaarlijke kruising Duinweg/Nieuwe Zeeweg/Prins Hendrikweg wordt met de allerhoogste prioriteit verkeersveilig ingericht.
4. Bij doorfietspaden langs drukke doorgaande wegen wordt nagegaan of de huidige inrichting de meest veilige is.

4. Economie

Algemeen

Noordwijk ligt in een uniek gebied met veel natuur, het strand, de zee, de kust en een open en toegankelijk landschap. Deze kwaliteiten vormen de onderlegger voor een reeks aan economische activiteiten zoals: de bollenteelt, toerisme, ruimtevaart, congressen en zorg. En met het predicaat kuuroord, krijgt dit alles een extra impuls. Maar het betekent tegelijkertijd ook dat we zuinig moeten zijn op deze kwaliteiten.

Noordwijk streeft naar het behoud van openheid in de agrarische gebieden voor de bollenteelt met aandacht voor de hyacintenteelt, zoals opgenomen in de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG). Evenals het handhaven van 2.625 hectare 1e klas bollengrond, de zogenoemde “kritische massa” en het uitgangspunt van losse dorpen in de Duin- en Bollenstreek.

Als gemeente bieden we ruimte om (duurzaam) te ondernemen. Regels en bureaucratie worden geminimaliseerd. Dat zorgt voor een gunstig vestigings- en ondernemingsklimaat en daarmee voor werkgelegenheid.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

Winkels, horeca en bedrijven

1. Onze belangrijkste winkelgebieden blijven we faciliteren om ze bereikbaar en aantrekkelijk te houden. Op basis van een evaluatie wordt de Retail- en Horecavisie 2021-2023 vernieuwd.
2. Naast de bestaande pinautomaat in Noordwijkerhout, faciliteren we voor Geldmaat een plek in Noordwijk Binnen en Zee voor de plaatsing van 2 pinautomaten. In De Zilk zetten wij ons in voor een pinautomaat in de supermarkt.
3. Inzetten op behoud van sterke en geconcentreerde winkelgebieden eventueel gecombineerd met dag-horeca, zoals de Hoofdstraat en centrum Noordwijkerhout. Daarnaast een kwaliteitsverbetering voor de Kerkstraat en het Kloosterplein.
4. Gezellige, veilige en schone winkelgebieden voor onze dorpen met een compleet winkelaanbod. Om een goede kwaliteitsuitstraling te borgen, wordt reclamebeleid opgesteld.
5. Op verzoek kijken we naar de mogelijkheid om woningen in winkelgebieden mogelijk te maken. Hierbij houden we rekening met de Retail- en Horecavisie.
6. Horeca is van oudsher één van de kernkwaliteiten van ons gastvrije Noordwijk. In samenspraak met de ondernemers is een kwaliteitsimpuls van De Grent nodig. Hierbij behouden we voldoende mogelijkheden voor het “stappen” van onze Noordwijkse jongeren.
7. We hebben oog voor een eerlijk speelveld voor de Horeca, paracommercie en Airbnb.
8. Bij de versterking van de economie en toerisme passen we op voor te veel ruimtelijke concessies. Er is altijd sprake van een zorgvuldige inpassing in de omgeving.
9. Met onze bedrijvencontactfunctionaris geven wij speciale aandacht aan (innovatieve) beginnende ondernemers die een bestaand bedrijf willen voortzetten.
10. We starten deze periode met de uitbreiding van het bedrijventerrein Gravendam om tegemoet te komen aan de toegenomen vraag en huidige tekorten aan bedrijfspercelen.

11. Lokale ondernemers krijgen voorrang bij inkoop en aanbesteding, voor zover (EU-)wetgeving dat niet verbiedt en uiteraard onder voorwaarde van transparantie en goede prijs/kwaliteitsgarantie. Dit geldt bij uitbesteding ook voor de onderaannemers en toeleveranciers.
12. Om onze gemeente optimaal bereikbaar te houden, plannen we omvangrijke infrastructurele werkzaamheden -voor zover mogelijk- buiten het toeristische seizoen.
13. De vestiging van darkstores/flitsbezorging in onze gemeente vinden wij ongewenst.

Toerisme

1. We streven naar jaarrond toerisme en recreatie. Met een focus op de bloemen en de bollen in het voorjaar, het strandtoerisme in de zomer, de congressen en het kuurtoerisme in het najaar en de winter en musea en culturele activiteiten het hele jaar door. De opbrengsten van de toeristenbelasting komen ook ten goede aan de economie en het toerisme.
2. We blijven ons imago van een gastvrije gemeente, met veel voorzieningen en verblijfsmogelijkheden en een geweldig aanbod aan evenementen en activiteiten met het accent op kwaliteit, variatie en gezondheid, versterken. Accentverschillen tussen de dorpen mogen hierin terug komen. We maken nieuwe meerjarige afspraken met Noordwijk Marketing.
3. De gemeente zorgt voor meer bloemen of groen langs de toeristische routes van onze dorpen.
4. In overleg met lokale ondernemers ontwikkelen we een visie op de Noordelijke Toeristische Ontsluiting (NTO). Dit omvat het gebied: Langevelderslag, Duindamseslag, Oosterduinse meer, gebied Tespellaan, en het Nationaal Park Hollandse Duinen. Een concept van een aantrekkelijk recreatiegebied op basis van kuuroord kwaliteiten met aandacht voor natuur en landschap. Onderling verbonden door een boemeltje met de historische stations Lisse en Piet Gijs en het station Hillegom/Noordwijk alsmede een vaarverbinding vanuit De Kaag.

Agrarische bedrijven en Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport

1. We herijken de ISG. Daarbij hebben we aandacht voor de onderstaande onderdelen:
  - We stoppen met verdichten van bestaande bouwlinten en voegen geen nieuwe lintbebouwing meer toe.
  - We willen clusterbebouwing in het ISG gebied op basis van de vastgestelde woonvisie voor alle doelgroepen/woningdifferentiatie. We gaan aan de slag om hierover overeenstemming te bereiken met alle Duin- en Bollenstreek gemeenten en de Provincie Zuid-Holland.
  - We voeren de motie 'Differentiatie woningbouw op GOM clusterlocaties', vastgesteld op 26 januari 2021, uit. Voor de uitwerking van de motie valt te denken aan zogenoemde "urban villa's" bestaande uit meerdere wooneenheden binnen één bouwschil op basis van 600 m² grondoppervlak en 750 m³, met daarbij aandacht voor zichtlijnen, landschappelijke inpassing en historische Erf gedachte.
  - Voor de uitvoering van de hiervoor genoemde motie komen de volgende clusterlocaties in aanmerking: Vinkenveld Zuid, het Achterweg gebied, het Pilarenlaangebied, waarbij de volgorde vrij is. De locaties nabij de Ruigenhoek en De Zilk worden nog nader bepaald. Er worden geen nieuwe clusters van GOM-villa's binnen het grondgebied van onze gemeente toegevoegd.

- De aanpak van verrommeling is geen verdienmodel. Eigenaren dienen primair zelf hun eigendom te onderhouden dan wel verrommeling aan te pakken.
  - We houden het financieringsmodel en de rol van de GOM tegen het licht. Ons ruimtelijk beleid is leidend en niet het verschuiven/saneren van gebouwen op kosten van de ISG-gemeenten.
  - Om agrarische starters meer perspectief te bieden, stoppen we met het omlabelen van bedrijfswoningen tot burgerwoningen in het buitengebied als gevolg van het staken van agrarische bedrijfsactiviteiten, dan wel het splitsen hiervan.
  - Het fenomeen “Plattelandswoningen” is alleen mogelijk bij aantoonbare versteviging van de bedrijfsactiviteiten.
  - We hanteren als uitgangspunt dat spuitzones geen belemmering mogen vormen voor agrarisch gebruik. Ruimtelijk beleid wordt zodanig toegepast dat bouwen niet wordt toegestaan indien dit met het uitgangspunt conflicteert. Spuitzones bij gevoelige bestemmingen worden gerespecteerd, dan wel verankerd in het ruimtelijk kader.
  - We onderzoeken de mogelijkheden voor multi-gebruik van zogenoemde overhoeken.
  - Daarnaast onderzoeken we het mogelijk maken van biologische teelt en aanverwante agrarische teelt. Uitgangspunt blijft een vitale economie in een vitaal landschap.
  - We hebben een positieve grondhouding om bedrijfsgebouwen groter dan 3.000/6.000 m² mogelijk te maken met op basis van een maatwerkprocedure. Voorafgaande aan deze maatwerkprocedure beoordeelt het college zelfstandig de wenselijkheid hiervan. Dit doen we waar deze inpassing ruimtelijk mogelijk is door te schuiven met bestaande bouwvlakken tot één geheel (concentratie) en/of het afbreken van gebouwen, zodat hiermee een efficiënte en economische werkwijze kan plaatsvinden.
  - We gaan door met de handhaving op oneigenlijk gebruik van agrarische gronden en gebouwen.
  - Naast agrarische productie geven we aandacht aan de research- en developmentrol in de bollenteelt. Duurzame bollenteelt wordt beleidsmatig ondersteund.
  - Windturbines worden ondanks de opgave vanuit de energietransitie geweerd uit het ISG-gebied.
2. De gemeente stelt de voorwaarden voor voldoende huisvesting van internationale werkers die werkzaam zijn binnen Noordwijk dan wel de Greenportregio Duin en Bollenstreek. Het streven is om voor internationale werkers 500 bedden in reguliere huisvesting mogelijk te maken, onder de voorwaarde van bed-voor-bed. Bij wijze van pilot streven we naar het mogelijk maken van huisvestingslocaties aan de Maandagsewetering, Gerleeweg en Schippersvaartweg voor internationale werkers. Voor de Molenweg werken we aan een integraal plan voor diverse doelgroepen waaronder arbeidsmigranten.

Space

1. Ruimtevaart heeft via de NL Space Campus, waar ESA/ESTEC, het Galileo Reference Centre en Space Expo een onderdeel van uit maken, een sterke band met Noordwijk. We ondersteunen initiatieven om deze band te versterken.
2. We ontwikkelen de NL Space Campus tot een (inter-)nationale kennishub als toonbeeld van technologische innovaties. Samenwerking met Unmanned Valley in Katwijk en het Bio-Science Park in Leiden is onontbeerlijk. Zo ook de relatie met universiteiten zoals Delft,

Leiden en Erasmus Rotterdam. We geven uitvoering aan de ruimtelijke visie NL Space Campus. Daarbij onderzoeken we de mogelijkheden voor short-stay op de campus voor de specifieke studentendoelgroep die we willen aantrekken.

3. De Stichting NL Space Campus blijven we ondersteunen. We zetten ons in voor een verlenging van de Regiodeal, waarbij we nagaan of we op koers liggen en we ons realiseren dat we de kleinste bijdragende overheid zijn.

Strand en kuuroord

Het strand is een uniek gebied. Hier waait de beroemde gezonde zeelucht, vind je ruige natuur en zeldzame dier- en plantensoorten, maar ook allerlei activiteiten en beleving. Deze unieke ligging aan zee maakt dat Noordwijk internationaal erkend is als kuuroord, of beter: heilzame zeebadplaats. Aan die kwaliteit geven we nadrukkelijk inhoud.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. We bouwen zorgvuldig aan een kuuroord van hoog kwalitatief niveau, conform de Kuuroordvisie Noordwijk. Onze ambitie is om een serieuze speler te zijn op de internationale well-being markt en om door te groeien naar een internationaal hoogwaardige locatie waar welzijn en gezondheid alle aandacht krijgen. De keuzes die hierbij worden gemaakt dragen ook nadrukkelijk bij aan het welzijn van de eigen inwoners.
2. Vanuit de kuuroordstatus zijn wij actief om de Duin- en Bollenstreek te ontwikkelen naar de gezondste streek van Nederland. Dit biedt ruimte voor nieuwe initiatieven met 'Energiek en gezond' als toeristisch thema, festivals (pleinprogramming) en natuurbeleving.
3. Het strand is ook voor de eigen inwoners, en dat komt steeds meer in het gedrang. Geen verdere uitbreiding van aantal (jaarrond)strandpaviljoens, aantal vierkante meters horeca of strandhuisjes. De maximale grens is op alle onderdelen nu echt bereikt. Kwaliteit voor kwantiteit.
4. Het strand is voor iedereen. Dat betekent ook dat iedereen zich houdt aan de regels en dat de gemeente deze regels consequent gaat handhaven.
5. We maken voor 1 januari 2023 afspraken met de strandpaviljoenhouders over nieuwe pachtovereenkomsten. Een update van het Fakton rapport zal hiervoor als basis worden gebruikt.

5. Onderwijs

Goed onderwijs is essentieel voor onze jeugd. De gemeente zorgt voor goede, veilige huisvesting die voldoet aan alle eisen van modern onderwijs en goed leerlingenvervoer. Behalve thuis is ook school een plek waar je normen en waarden leert die je meeneemt in je verdere leven. Daarom is het heel belangrijk dat kinderen kwalitatief goed onderwijs krijgen. Dat ze leren hoe je normaal met elkaar omgaat. Dat pesten onacceptabel is en ze de ruimte krijgen om zich te ontplooiën en ontwikkelen, hoe zij, als persoon, dat willen.

We zien fantastische kansen om een hoger- en/of middelbaar beroeps onderwijsinstelling naar Noordwijk te halen. We hebben immers veel kennis en ervaring op het gebied van ruimtevaart, de bollenteelt, zorg en toerisme.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. Op basis van leerlingprognoses en het te actualiseren Integraal Huisvestingsplan Onderwijs houden we het aantal schoolgebouwen op peil. De Wakersduin bouwen we binnen de door de raad vastgestelde kaders. We erkennen de behoefte aan extra permanente onderwijshuisvesting in Noordwijkerhout en nemen daar deze periode een besluit over.
2. We faciliteren het initiatief voor de vestiging van een internationale school. We stimuleren samenwerking (dependance) met een technische universiteit, HBO of MBO zoals bijvoorbeeld een hotelschool. Dit is een mooie aanvulling op ons basis- en voortgezet onderwijs.
3. We zetten in op het verminderen en voorkomen van onderwijs- en ontwikkelachterstand bij jonge kinderen voor een positieve bijdrage aan hun verdere schoolcarrière.
4. Samen met scholen bestrijden we pestgedrag en drugsgebruik.
5. We vinden het belangrijk dat leerlingen kennis maken met cultuur en lokale politiek. Daarom stimuleren we scholen om (gast)lessen te geven en/of excursies te organiseren in samenwerking met de gemeente en cultuur- en erfgoedinstellingen.
6. We handhaven de maatschappelijke stage, voor een brede oriëntatie en een goede aansluiting van het onderwijs op de behoefte van het bedrijfsleven.
7. We continueren onze steun aan de cursusdagen muizwemmen ter voorkoming van verdrinkingsongevallen.
8. Behalve het onderwijs aan kinderen moeten er in Noordwijk ook goede voorzieningen zijn voor volwasseneneducatie en laaggeletterden. We zetten in samenwerking met het Taalhuis, de bibliotheek en andere aanbieders van onderwijs het taalpact voort om de laaggeletterdheid terug te dringen.

6. Sport en Cultuur

Veel mensen vinden in ons gevarieerde verenigingsleven een prettige en waardevolle vrijetijdsbesteding. Daarom verdienen verenigingen op het gebied van sport, kunst en cultuur onze ondersteuning en investeren we hier ook in.

Het belang van bewegen en sport is onomstreden. Daarom bevorderen we een grote variatie aan sportmogelijkheden in Noordwijk. Dat betekent dus ook dat het aanbod niet alleen is gericht op jongeren, maar dat het ook toegankelijk moet zijn voor ouderen, mensen met een beperking en mensen met weinig financiële middelen. Gezondheid is immers belangrijk voor iedereen en past bij de status die we als kuuroord hebben.

Daarnaast is het voor een leefbaar en gezellig Noordwijk van groot belang dat er ruim baan wordt gegeven aan kunst en cultuur. Cultuur brengt immers mensen samen en kan ook maatschappelijke problemen helpen verminderen die specifiek zijn voor de jeugd, ouderen en inwoners met enige afstand tot de samenleving. We zorgen ervoor dat kunst- en cultuurprojecten een zo breed mogelijk publiek bereiken.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

Algemeen

1. Vrijwilligers verdienen meer respect en lof dan hen doorgaans ten deel valt. We vinden dan ook dat vrijwilligerswerk moet worden gestimuleerd en gewaardeerd. We reiken jaarlijks de vrijwilligersprijs uit en ondersteunen het vrijwilligerswerk met een gratis VOG en een vrijwilligersverzekering.
2. Om deskundigheid te bevorderen subsidiëren we een vrijwilligersacademie met divers cursusaanbod (bijvoorbeeld BHV), waarvan alle organisaties gebruik kunnen maken.
3. De gemeente stimuleert jeugdlidmaatschap van verenigingen en het organiseren van activiteiten voor de jeugd.
4. Voor evenementen, georganiseerd door en voor inwoners, geldt een ja mits houding.
5. Evenementenvergunningen moeten makkelijk aangevraagd kunnen worden. We ondersteunen initiatiefnemers met contacten en vergunningsaanvragen. De gemeente zet de evenementencoördinator in, als aanspreekpunt.
6. Het beeld over hoe al onze verenigingen ervoor staan wordt geëvalueerd/geactualiseerd. We ontwikkelen een visie op gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed. We reserveren voor onderhoud en vervanging van deze voorzieningen om toekomstige generaties niet op te zadelen met financiële problematiek.
7. We bouwen een nieuwe Schelft binnen de financiële voorwaarden aangaande de stichtingskosten en de exploitatiekosten, die de gemeenteraad op 10 november 2021 heeft vastgesteld.

Sport en recreatie

1. Wij vinden het belangrijk om (sport)evenementen te blijven steunen en gymzalen van scholen efficiënt te blijven gebruiken. Bij het stimuleren van sport, bewegen en gezondheid

gaat het niet alleen om aanbod vanuit de publieke sector, maar ook om het aanbod vanuit de private en commerciële aanbieders. Dan hebben we het niet over subsidies, maar vooral over het soepel verlenen van vergunningen, deregulering en flexibiliteit in bestemmingsplannen. Willen we de kuuroordstatus zoveel mogelijk inhoud geven, dan moeten we ook particuliere partijen de ruimte bieden om dit goed en makkelijk te kunnen oppakken.

2. Sport- en verenigingsaccommodaties moeten multifunctioneel in te zetten zijn voor de buurt, zodat deze ook een ontmoetingsplaats kunnen worden (buurthuisfunctie).
3. In elke wijk bieden we ruimte voor sport- en speelplekken. Het aantal skate en andere Urban Sports faciliteiten blijft gehandhaafd. We breiden de openbare sportfaciliteiten in de buitenruimte verder uit conform de nota 'Sport beweegt Noordwijk', met onder meer het aanleggen van een sportlint.
4. We vinden het belangrijk dat de buurtsportcoaches hun werk blijven doen.
5. Het Klimbos in het Leeuwenhorstbos is een mooie ontmoetingsplek. We treden in overleg met Staatsbosbeheer voor het plaatsen van picknicktafels, een watertappunt en prullenbakken voor optimaal gebruik.

Cultuur

1. Een belangrijk onderdeel van onze cultuur is ons culturele erfgoed. Alles verdient onze steun en aandacht. Nieuwe evenementen die ons cultureel erfgoed accentueren, juichen we toe.
2. We breiden de erfgoedwandel- en erfgoedfietsroutes door onze dorpen uit.
3. We hebben oog voor onze gemeenschappen en hun tradities, zoals de Oranjefeesten, carnaval, bloemencorso en lokale markten.
4. We bieden ruimte voor festivals, vrij toegankelijk of betaald, voor circa 2.000 bezoekers per dag (Grentpop, Loungefest, Neighbours etc.).
5. We willen het huidige aanbod aan kunst en cultuur behouden en (kwalitatief) uitbreiden. Denk daarbij aan de Muze, musea, tentoonstellingsruimten alsmede kunst en cultuur in de openbare buitenruimte. Uitbreiding met exposities van (lokale) kunstenaars is een grote wens.
6. We blijven de cultuurcoaches inzetten in de hele gemeente.
7. We zetten de bibliotheken breder in. Deze kunnen naast een plek voor boeken, kranten en tijdschriften ook als een ontmoetingsplek fungeren. Bibliotheken kunnen ook bijdragen aan een gezonde leefstijl van onze inwoners door cursussen en activiteiten op dit gebied aan te bieden.

7. Sociaal Domein en Volksgezondheid

7.1 Algemeen

We dragen met elkaar de verantwoordelijkheid voor de gemeente Noordwijk. Iedereen doet mee en heeft gelijke kansen. Daarbij gaat het niet om je afkomst, maar om je toekomst. Niet om je geloof, maar om je gedrag. Discriminatie is onaanvaardbaar.

Deze verantwoordelijkheid dragen we ook om de groeiende tweedeling in de maatschappij als gevolg van de coronacrisis te overbruggen. We moeten daarom oog hebben voor verbinding en respect voor ieders keuze en standpunten.

Iedereen doet in Noordwijk naar beste kunnen mee. Als je vastloopt, kun je op de gemeente rekenen. De (jeugd)zorg is voor iedereen goed en toegankelijk. De gemeente ondersteunt de inwoners bij het vinden van de juiste zorg. De zorg is erop gericht om inwoners zo snel mogelijk weer zelfstandig te laten functioneren.

Zorg voor onze inwoners moet in goede kwaliteit en voldoende kwantiteit beschikbaar zijn. We investeren nog meer in gezondheid en geluk. Dat verdienen de Noordwijkers.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. De kosten voor de zorg nemen toe. Om binnen financiële grenzen te blijven maken we concrete prestatieafspraken met zorgaanbieders. Uiteraard met inachtneming van de wettelijke zorgplicht. Hierbij hebben we ook aandacht voor een evenwichtige verdeling van de zorgpakketten en de daarmee samenhangende (financiële) risico's.
2. Goede en vrij toegankelijke onafhankelijke cliëntondersteuning bij Voor ieder 1 dient de inwoners te helpen snel en adequaat de weg te vinden in het doolhof van woon- en zorgvoorzieningen. Voor ieder 1 verhuist in deze coalitieperiode naar de Duinwetering.
3. Bij (multi-)problematiek in het gezin werken we volgens de methodiek 1 Gezin, 1 Plan, 1 Regisseur. Kinderen, jongeren en volwassenen moeten vooral in hun thuisomgeving geholpen worden;
4. We stimuleren trainingen en activiteiten die bijdragen aan zelfredzaamheid, zodat inwoners zelf sneller de regie weer kunnen nemen.
5. Er is een goede sociale kaart van organisaties en initiatieven die inwoners kunnen helpen om problemen op te lossen. Gemeente, verenigingen en instellingen gaan actief op zoek om mogelijke problemen op tijd te signaleren bij inwoners die nu buiten het gezichtsveld vallen. Hierdoor kan er op tijd hulp worden geboden.
6. In lijn met het gedachtegoed van positieve gezondheid zetten we een beweging in gang om de gezondheid en het welbevinden van de inwoners van Noordwijk te versterken en daarmee hun mogelijkheden in het leven te optimaliseren. We voeren het maatschappelijk programma, Floreren in Noordwijk, dat op 10 mei 2022 is vastgesteld, uit.

7.2 Participatiewet

Door een baan met een eigen inkomen kun je verantwoordelijkheid nemen voor je eigen leven en creëer je vrijheid om je eigen keuzes te maken. Voor wie dat (tijdelijk) niet mogelijk is, zijn een uitkering en minimaregelingen een noodzakelijk vangnet. Iedereen gaat zo snel mogelijk weer aan het werk. Er is bijzondere aandacht voor kwetsbare inwoners, zodat ieder naar vermogen aan de slag kan dan wel een zinvolle daginvulling heeft.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. Voor onze inwoners die (financiële) tegenwind in het leven hebben, voeren we een adequaat minimabeleid. Het recent vastgestelde minimabeleid (met 110% en 120% regelingen) met de Noordwijkpas en de Doe Mee regeling, moet belemmeringen wegnemen zodat mensen naar vermogen mee kunnen doen.
2. Werken geeft eigenwaarde, een dagbesteding en draagt bij aan het algemeen welbevinden. Daarom vinden wij het belangrijk om mensen te motiveren en te stimuleren om zo snel mogelijk vanuit de uitkeringssituatie naar een betaalde baan te komen. Bij de intake is dit het eerste onderwerp van gesprek. We evalueren de pilot "Extra Impuls" waarin Noordwijkse werkzoekenden worden gekoppeld aan Noordwijkse werkgevers.
3. Uitkeringsfraude pakken we hard aan, waarbij de menselijke maat blijft gelden. Alleen dan blijven uitkeringen nu en in de toekomst betaalbaar en beschikbaar voor diegenen die er echt recht op hebben.
4. Van mensen met een uitkering wordt voor zover mogelijk een tegenprestatie voor de gemeenschap verwacht. Onredelijke weigering van een tegenprestatie leidt tot korting op de uitkering.
5. We maken een zinvolle daginvulling mogelijk, door hulp bij werk, vrijwilligerswerk of dagbesteding.
6. Van nieuwkomers verwachten we dat ze meedoen, de taal leren en aan het werk gaan. Wie niet zijn best doet om in te burgeren, krijgt een boete.
7. Schuldenproblematiek kan ernstige sociale en psychische effecten met zich mee brengen, zeker wanneer het gaat om gezinnen met kinderen. Door er vroegtijdig bij te zijn, voorkomen we dat schulden onbeheersbaar worden en daarmee ook uithuiszettingen met alle (financiële) maatschappelijke gevolgen van dien.
8. We bestrijden taalachterstand en laaggeletterdheid en stimuleren digitale vaardigheden bij onze inwoners.

7.3 Maatschappelijke Ondersteuning

De meeste inwoners redden zich op eigen kracht. Zij voelen zich fysiek en psychisch goed en op hun gemak. Maar anderen worden wel geconfronteerd met problemen. Uitgangspunt voor de gemeente Noordwijk is dat iedereen mee doet. We zorgen voor elkaar. We houden rekening met elkaar. En lukt het allemaal niet, dan vragen we hulp van professionals.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. We willen dat de zorg effectief en dicht bij de inwoners wordt georganiseerd, bij voorkeur gewoon thuis. Inwoners blijven, conform het Rijksbeleid, zo lang mogelijk zelfstandig wonen.

Daarom is er bij bouwplannen ook aandacht voor levensloopbestendige woningen en huisvesting voor specifieke doelgroepen, met onder meer beschermd wonen en verpleeghuiswoningen.

2. Ontmoetingsplekken vormen de spil van een wijk: een plek waar je elkaar ontmoet, helpt en eenzaamheid wordt voorkomen. Waar mogelijk en wenselijk faciliteren we dergelijke plekken. Belangrijke voorzieningen, zoals een huisarts, supermarkt, bibliotheek en basisschool zijn in de eigen buurt.
3. We blijven mantelzorgers ondersteunen met bijvoorbeeld respijtzorg. Zij kunnen rekenen op waardering van de gemeente. We hebben ook oog voor jeugdige mantelzorgers.
4. We zullen eenzaamheid van inwoners tegen gaan. Dit blijft een speerpunt.
5. We zijn zuinig op de zorgcentra in onze gemeente die -naast zorg voor hun bewoners- vaak ook zorg op afroep kunnen leveren voor thuiswonende kwetsbare inwoners, en voorzieningen hebben ten behoeve van dagbesteding.

7.4 Jeugdhulp

Als ouder wil je heel graag dat je kinderen fijn en veilig kunnen opgroeien. De belangrijkste rol daarbij is voor de ouders zelf. Maar ook de gemeente heeft een verantwoordelijkheid. De focus is in eerste instantie gericht op preventie. Met een goed signaleringsnetwerk kunnen we zo nodig snel schakelen richting professionele hulp.

Goede jeugdhulp vraagt om een integrale aanpak dicht bij huis. Wachtlijsten moeten zo kort mogelijk zijn. Ook kijken we naar wie de zorg echt nodig heeft. Sommige zaken horen nu eenmaal ook bij de opvoeding of het onderwijs.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. Bij jeugdhulp heeft ieder gezin één aanspreekpunt. Er wordt gewerkt vanuit de methode 1Gezin1Plan, waarbij het perspectief van het kind leidend is. Voor vroege probleemsigalering is er een goede koppeling tussen de zorgverleners en instellingen rondom onderwijs, welzijn, cultuur en sport.
2. We zorgen er voor dat de praktijkondersteuner een vertrouwd aanspreekpunt wordt binnen de huisartspraktijken. Met deze rol beogen we een drempelverlagend, kwaliteitverhogend en kostenverlagend effect binnen de jeugdhulp.
3. Niet al het van de norm afwijkend gedrag behoeft professionele zorg. Wij willen een duidelijke afbakening van wat wel of juist niet onder de jeugdhulp valt. Waar nodig passen we het beleid aan. Jeugdhulp zetten we in wanneer dat nodig is. We kijken nadrukkelijk ook naar de rol van ouders en onderwijs.
4. Om stress bij jongeren tegen te gaan of om te voorkomen, ondersteunen wij initiatieven om jongeren meer weerbaar te maken.
5. We pakken de jeugdhulp op in samenwerking met de regio.

7.5 Volksgezondheid

De inwoners van Noordwijk geven aan dat zij zich het meest gelukkig voelen over hun eigen gezondheid. Dat willen wij graag zo houden. Gezondere inwoners halen meer uit het leven en

hebben een lagere zorgbehoefte. Als gemeente met een kuuroordstatus kan het niet anders dan dat sporten, bewegen en gezondheid een belangrijke rol spelen in onze dorpen.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. Een gezond gewicht voor kinderen is belangrijk. Goede voorlichting aan kinderen en ouders over voeding en bewegen helpt hierbij. We continueren het programma Gezonde jeugd, gezonde toekomst met de slogan: 'Samen naar een gezonde en actieve leefstijl'.
2. Het opsporen en bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling heeft hoge prioriteit.
3. We maken ons hard voor een huisartsenpost en spoedeisende hulp in de directe nabijheid om te garanderen dat goede zorg voor iedereen binnen redelijke afstand bereikbaar is.

8. Duurzaamheid en Leefomgeving

Prettig en gezond kunnen wonen betekent dat je naast een fijn huis ook een schone en veilige leefomgeving hebt. Straten, buurten en wijken moeten voldoende groen hebben, veilig aanvoelen en schoon zijn. We zijn goed bereikbaar met de fiets, auto en openbaar vervoer en hebben voldoende parkeermogelijkheden. De gemeente is verantwoordelijk voor de openbare ruimte en die moet dus ook goed worden bijgehouden. Dat betekent dus ook een nette en ordelijke afvalinzameling en een goed functionerende hemelwaterafvoer.

De dorpen hebben voldoende voorzieningen, passend bij de identiteit van het dorp. Verder is er een levendig sport- en cultureel klimaat in alle dorpen, met ruimte voor evenementen. Op kleinere schaal hebben we in de omgeving oog voor groene berm, bloemstrook, groene tuinen, groen tussen bebouwing, sportlinten, speeltuintjes voor kinderen en losloopgebieden voor honden inclusief opruimplicht.

Natuur en landschap zijn de basis voor fijn wonen, recreëren en een gezonde economie. De duinen en landgoederen worden waar nodig met elkaar verbonden door (ecologische) verbindingen, die doorlopen tot in de dorpen.

Om onze prachtige dorpen in het open landschap te behouden voor toekomstige generaties en onze bezoekers, is er een lange termijnvisie nodig op het gebied van duurzaamheid. We werken aan doordachte, effectieve en efficiënte maatregelen ter bevordering van energiebesparing en klimaatadaptatie. Daarbij vinden we het belangrijk dat verduurzaming betaalbaar blijft voor iedereen. We koesteren onze prachtige bollenvelden, de kuststrook, de zee en onze natuurgebieden en we willen voorkomen dat die worden volgezet met windturbines. Daarom heeft zonne-energie onze voorkeur boven windenergie. Bij zonne-energie denken we liever aan zonnepanelen op daken van grote gebouwen, huizen en infrastructuur en niet aan grootschalige zonnepanelen op open velden.

Draagvlak bij de inwoners is belangrijk bij de keuzes die we maken. We zien niks in het dwingen van inwoners om maatregelen te nemen of het hiertoe verhogen van belastingen. Voor de overheid past een faciliterende rol, met waar nodig stimulerende acties en initiatieven. Hierbij denken wij aan het wegnemen van financiële en bureaucratische drempels voor huiseigenaren en het toegankelijk maken van collectieve duurzaamheidsinitiatieven waarin kan worden geparticipeerd.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

Woon- en leefomgeving

1. De Zilk heeft een sociaal gezicht en een rijk verenigingsleven. We nemen de komende periode stappen om de buurthuisfunctie van De Duinpan te versterken. Speciale aandacht verdient het op peil houden van het voorzieningenniveau in De Zilk.
2. Noordwijkerhout kent veel gezelligheid en grote sociale samenhang. Dit komt mede door de vele vrijwilligers, het rijke verenigingsleven en de evenementen. We blijven hierin investeren.
3. De kwaliteitsimpuls in Noordwijk als badplaats wordt voortgezet.

4. De gemeentelijke infrastructuur is veilig en toegankelijk voor onder andere rollators, rolstoelen en scootmobielen.
5. Wij vinden veilige speeltuinen voor onze kinderen belangrijk. De locatie Zeehonk leent zich bij uitstek als plek voor de eerste grote buurtspeeltuin in Noordwijk aan Zee.
6. We willen meer groen (bomen) in het dorp, uitbreiding van bos en meer aandacht voor (risico's van) wateroverlast. De komende vier jaar komen er 800 bomen bij.
7. We hanteren een bijenvriendelijk maaibeleid om de biodiversiteit in onze bermten te bevorderen.
8. Het kwaliteitsniveau van het groen en de openbare ruimte in onze gemeente mag variëren. Dit leggen we vast in de onderhoudsbeheerplannen.
9. 'Onze mensen' van Openbare Werken zorgen er elke dag weer voor dat onze dorpen er tiptop bij liggen. Dit goud houden we in eigen hand.
10. Het Nationaal Park Hollandse Duinen biedt toeristische en recreatieve kansen en moet daarom meer aandacht krijgen. Het draagt immers bij aan de kuuroordbeleving van Noordwijk.
11. We zorgen voor een betere verwijzing naar openbaar toegankelijke toiletvoorzieningen en opname van deze voorzieningen in de HogeNood-app.

Energie

1. We willen onze energie duurzamer maken. Daarom volgen we de innovatie van nieuwe mogelijkheden en technieken om de energiebron van de toekomst te vinden. Daarbij denken we bijvoorbeeld aan het beter benutten van restwarmte, geothermie, aquathermie en groen gas. Wij staan open voor deze toekomstige oplossingen, mits deze niet leiden tot hogere lasten: haalbaar en betaalbaar. Voor elke onomkeerbare keuze maken we gebruik van inwonersparticipatie. In volgorde van haalbaarheid zien wij (op de langere termijn) de volgende energiebronnen als duurzaam alternatief voor de huidige fossiele bronnen:
  - Geothermie: De eerste verkenningen zijn veelbelovend. Daarom zetten we samen met marktpartijen en buurgemeenten het gestarte haalbaarheidsonderzoek voort.
  - Kernenergie: In lijn met het coalitieakkoord van het kabinet 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' zien wij voor de toekomst kernenergie en de daarvoor door het Rijk aangewezen locaties als een reële en stabiele factor in de totale energiemix die bovendien ingezet kan worden voor de productie van waterstof.
  - Zonne-energie: Hierbij hanteren wij in principe de zonneladder. Dat wil zeggen dat we eerst kijken of zonnepanelen op gebouwen gelegd kunnen worden. Daarna pas op ongebruikte terreinen in bebouwd gebied, zodat we voorkomen dat zonnepanelen op landbouw- en natuurgrond gelegd worden in onze mooie gemeente. Dat is overigens ook onze inzet voor de gehele Duin- en Bollenstreek.
  - Restwarmte: We houden de optie open om restwarmte uit Rotterdam in te zetten voor de verwarming van onze woningen (warmterotonde). Al dan niet gekoppeld aan geothermie.
  - Aquathermie: Het Oosterduinse Meer heeft de mogelijkheid om als warmtewingebied te fungeren, als (onderdeel van) een collectieve oplossing. Tenzij uit nader onderzoek het tegendeel blijkt, zien wij vooralsnog meer potentie in de toepassing van geothermie.

- Windenergie: We willen geen windturbines in ons buitengebied. Echter, zo lang de huidige maritieme windturbineparken voor onze kust in gebruik zijn, zetten wij ons in om één of enkele windturbines extra op zee te mogen plaatsen voor onze lokale energiebehoefte. Hiervoor starten we een lobby.

Het vorenstaande wordt vertaald in een energievisie voor de gemeente Noordwijk.

2. Helaas hebben we in het verleden niet kunnen voorkomen dat windturbineparken zichtbaar voor onze kustlijn zijn geplaatst en nog verder worden uitgebreid. Onderzoek en innovatie die kunnen leiden tot het tegengaan of versneld weer afbreken van die parken, heeft onze warme steun.
3. Verduurzaming van energiebronnen en het energiegebruik heeft gevolgen voor de infrastructuur, zoals trafo's en onderstations. Daarom gaan we in overleg met de nutsbedrijven om ervoor te zorgen dat de capaciteit van het netwerk deze verzwaring aan kan.
4. We stimuleren (kleinschalige) maatschappelijke energiecoöperaties voor de verduurzamingsopgave.
5. We willen geen biomassacentrales en/of energieslurpende datacenters binnen onze gemeente.
6. Voor bestaand onroerend goed wordt in beeld gebracht welke duurzaamheidsinvesteringen noodzakelijk zijn. Het duurzaamheidsloket blijft behouden en de advisering wordt uitgebreid ten behoeve van bedrijven. De regels die duurzaam ondernemen moeilijk maken, worden geschrapt.
7. Nieuwbouwhuizen en -wijken worden duurzaam en (bijna) energieneutraal gebouwd. Bestaande woningen worden niet gedwongen om van het gas af te gaan. Dit is onhaalbaar en onbetaalbaar. Gasleidingen blijven beschikbaar voor biogas of waterstof.
8. Wij willen op basis van vrijwilligheid inzetten op meer isolatie, zonnepanelen en hybride warmtepompen.
9. Verenigingen worden in de gelegenheid gesteld gratis advies in te winnen over verduurzaming van hun accommodaties. Zij krijgen speciale aandacht van energiecoaches.
10. We gaan samen met het Hoogheemraadschap aan de slag met de verzilting, verdroging, hittestress, wateropvang en waterbeheer. Met Dunea gaan we in gesprek over de robuustheid van het drinkwaternetwerk.
11. We hebben oog voor de verduurzamingsopgave van ondernemers waarin zij -onder voorwaarden- verplicht zijn alle energiebesparende maatregelen te nemen die binnen 5 jaar worden terugverdiend.

Afval

1. We hanteren een duidelijk en strikt afvalbeleid met als primair doel het terugdringen van de totale hoeveelheid afval. Dat begint met bewustwording. Daarnaast streven we er naar om het afval dat we overhouden weer als grondstof in te zetten (circulaire economie). Hierbij betrekken wij inwoners, bedrijven en lokale organisaties.
2. We moedigen afvalscheiding aan, maar het aanbieden van restafval (de grijze bak) blijft mogelijk. Er komt geen duur nieuw inzamelsysteem op basis van gedifferentieerde tarieven (Diftar) waarbij je moet betalen voor restafval.

3. We zorgen voor voldoende capaciteit van de milieuparkjes. Perscontainers kunnen hieraan een bijdrage leveren. We houden de parkjes netjes en plaatsen zo nodig camera's voor toezicht om vervuilers op te sporen. Het storten van afval nabij afvalcontainers en langs de openbare weg wordt beboet.

9. Wonen en Ruimte

Algemeen

Wij bouwen volgens de natuurlijke groei van Noordwijk. Daarbij geldt dat grootschalige regionale woningbouw enkel plaats vindt langs de as Alphen-Leiden-Katwijk. Wij hechten aan kleinschaligheid en open karakter van de leefomgeving. De open ruimte bestaat bij de gratie van agrarisch landschap. We versterken de identiteit en openheid van landschap door in te zetten op een vitale en duurzame bollenteelt. Daarmee zorgen we tevens dat de dorpen niet aan elkaar gebouwd worden. Het open landschap tussen de dorpen in de Bollenstreek weerspiegelt onze identiteit.

We bouwen, afgestemd op de behoefte, woningen in alle prijsklassen (huur en koop) in een veilige en prettige omgeving. Daarbij hoort ook voldoende ruimte om te parkeren en te recreëren.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. Een duidelijk woningbouwprogramma, dat voor de komende 10 jaar voorziet in voldoende woningen met gevarieerde, kleinschalige projecten, gericht op de lokale behoefte. We inventariseren regelmatig de woningbehoefte en herijken waar nodig het woningbouwprogramma. De Woonvisie mag geen doel op zich worden.
2. We bouwen volgens de vastgestelde woningbouwplanlijst tot en met 2030, met onder meer:
  - voor de komende 4 jaar minimaal 400 betaalbare woningen voor onze starters en jongeren;
  - gemiddeld 20 woningen per jaar voor een natuurlijke groei in De Zilk, op onder andere de locatie bij de H.H. Kerk;
  - voor de middellange termijn onverminderd inzet om woningbouw te realiseren op het verrommelde Achterweg-gebied.
3. We zien dat de behoefte aan woningen voor een- en tweepersoons huishoudens groeit. Voor deze groep kan compacter worden gebouwd: minimaal 40 à 50 m² (BVO) met volwaardige voorzieningen. Ook moet er ruimte zijn voor woningsplitsing, mits dit past binnen normen van leefbaarheid en voorzien wordt in voldoende parkeerruimte.
4. We stimuleren starters naar eigenwoningbezit, bijvoorbeeld door startersleningen.
5. Op basis van het huidige woonruimteverdeelsysteem hebben onze jongeren en andere woningzoekenden nauwelijks kans op een woning in onze gemeente omdat andere doelgroepen een voorrangpositie hebben. We gaan in overleg met de regio om te onderzoeken hoe we dit kunnen omkeren. Als ultimatum remedium nemen we de regionale bevoegdheid terug en organiseren we het lokaal.
6. Statushouders en andere woningzoekenden worden gelijk behandeld. We moeten af van de voorrangsregel voor statushouders, het sluit onze eigen inwoners nu uit. We willen dat zoveel mogelijk eigen inwoners, zeker de starters, in Noordwijk kunnen wonen. Er komt geen AZC in Noordwijk.
7. De regionaal vastgestelde norm van 25% aangaande het aandeel sociale woningbouw in de bestaande woningvoorraad, is ons uitgangspunt. Om aan deze norm te voldoen, kiezen we voor minimaal 30% sociale huurwoningen bij alle te realiseren woningbouwprojecten. Onder

sociale huur verstaan we: 'Elke woning met een maximale huurprijs van € 763,47 (prijspeil 2022)'.

8. We willen de bestaande sociale woningvoorraad op peil houden. We staan de verkoop van sociale woningen, die korter dan 30 jaar beschikbaar zijn (geweest) voor de sociale voorraad, niet toe. We doen geen zaken met partijen die dat niet kunnen of willen garanderen. We zijn voorstander van andere opties, zoals het splitsen van woningen. Onze inzet is er op gericht om de termijn van 30 jaar zo lang als mogelijk te verlengen. We passen onze verordening hierop aan.
9. Op het terrein van de voormalige vishandel Admiraal-de Witt en aannemersbedrijf Verloop realiseren we 100% sociale woningbouw. Daarnaast biedt ook het voormalig DPO-gebouw aan de Hoogwakersbosstraat mogelijkheden om sociale woningbouw in Noordwijk aan Zee toe te voegen.
10. We heroverwegen de voorgenomen realisatie van tijdelijke woningen in De Nes ten gunste van permanente woningbouw. Hierbij houden we de bestaande ruimtelijke kaders en afspraken die gelden in het gebied tegen het licht.
11. Voor een evenwichtige opbouw van de woningvoorraad vinden wij het belangrijk om, naast sociale woningbouw, ook -op korte termijn- in te zetten op het middensegment. We hebben aandacht voor de realisatie van goedkope koopwoningen en stellen voorwaarden om deze woningen voor het goedkope segment te behouden. Hiermee bevorderen we de doorstroming en bedienen we ook de inwoners die net teveel inkomen hebben voor een sociale huurwoning. We werken daarom met de volgende woningbouwsegmentering:
  - Minimaal 30% sociale huur tot € 763,47 (prijspeil 2022).
  - Minimaal 15% middeldure huur van € 763,47 tot € 1000 (prijspeil 2022).
  - Minimaal 25% middeldure koop vastgesteld op de NHG grens, huidige prijspeil van de NHG grens d.d. 2022 middeldure koop is € 355.000,- en € 376.300,- inclusief extra energiebesparende maatregelen.
12. Naast onze woningstichtingen Stek en Padua zijn ook andere partijen welkom om onder dezelfde financiële voorwaarden invulling te geven aan de opgave die wij zien in het sociale en middeldure woningbouwsegment.
13. Ouderen moeten zolang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen, eventueel ondersteund met thuiszorg. Appartementen en (huur)woningen worden levensloopbestendig gebouwd. We bouwen deze woningen bij voorkeur in de dorpskernen dicht bij voorzieningen zoals winkels, OV en zorginstellingen. Ook is er ruimte voor mantelzorgwoningen en voor andere (collectieve) woonvormen.
14. Op grond van de Retail- en Horecavisie bieden we ruimte om leegstaande gebouwen, zoals kantoorpanden (niet deel uitmakend van een bedrijventerrein) of (etages boven) winkels, binnen de bebouwde kom, te transformeren naar woningen rekening houdend met de Woonvisie. Hierdoor creëren we meer woningen en aanloop naar de winkels en activiteiten in de centra.
15. Uiterlijke verschijningsvormen van nieuwbouw mogen niet het kind van de rekening worden van de toegenomen bouwkosten. Een toekomstbestendige (beeld)kwaliteit van de architectuur en stedenbouw is belangrijk. Op een beperkt aantal geschikte plekken zijn duurzame en mooie woontorens, passend in schaal en maat bij de directe omgeving, bespreekbaar. Ook bij bestaande gebouwen speelt het onderwerp van de beeldkwaliteit

(‘Noordwijkse Stijl’). Dat betekent echter niet dat alles wat oud of opvallend is direct monumentaal is of automatisch dient te worden behouden.

16. Woningen moeten gebruikt worden om in te wonen, niet als investering of belegging. Ook bij logiesverstrekkers, vakantiewoningen en 2e huizen is regulering nodig voor evenwicht in onze gemeente. Instrumenten die we hiervoor inzetten zijn de Woonvisie, handhaving bij illegaal gebruik van woningen, het project huisvesting internationale werkers, lokale toewijzing sociale huurwoningen en een antispeculatiebeding met name ter bescherming van de schaarse woningvoorraad. Daarnaast hanteren we een zelfbewoningsplicht voor woningen.
17. Internationale werkers vervullen een belangrijke rol in de bollenteelt, industrie, horeca en verzorging. Mensen die hier tijdelijk komen werken (tot maximaal 2 jaar) verdienen een waardig onderkomen. De sectoren moeten samen met huisvesters en uitzendbureaus hierin voorzien. We faciliteren dit door ons in Duin- en Bollenstreek-verband bij de provincie hard te maken voor:
  - het omzetten van agrarische bedrijfsgebouwen, ouder dan 10 jaar, in woonunits geschikt voor logies (30 personen max) op eigen terrein wanneer deze mensen ook voor het desbetreffende bedrijf werken. De verhuurder is iemand anders dan de eigenaar / werkgever. Deze gebouwen kennen een permanent (jaarrond) karakter;
  - toestemming voor bewoning van tijdelijke gebouwen van maximaal 9 maanden;
  - voor het toestaan van woonunits aan de rand van buitenstedelijk gebied voor tijdelijke Internationale werkers in combinatie met wooneenheden voor andere doelgroepen. Bijvoorbeeld statushouders of starters, die daar eveneens tijdelijk kunnen verblijven (max. 2 jaar).
18. Minimaal SNF certificering als randvoorwaarde voor het huisvesten van internationale werkers. In voorkomende gevallen kan het noodzakelijk zijn om meer te eisen.
19. We registreren Internationale werkers om toezicht te houden op een gezond woonklimaat, veiligheid, gezondheidszorg en toegang tot faciliteiten. Zij hebben gelijke plichten als andere inwoners. Tegen onoorbare situaties wordt handhavend opgetreden.

Bronsgest

De huidige woonvisie, gebaseerd op de conclusies van het woonbehoefteonderzoek opgesteld in samenwerking met veel partijen, geeft een behoefte aan van 2.580 woningen tot 2030. Daarenboven geeft de provincie extra planruimte (i.v.m. vertraging of uitval van projecten) met een bandbreedte van 30%, wat voor de Noordwijkse woningbouwplanlijst ruimte geeft met een totaal omvang van 3.354 woningen tot 2030. De opgestelde en door regio en provincie getoetste woningbouwplanlijst voor Noordwijk geeft aan 4.776 woningen wat bij uitzondering via Holland Rijnland geleid heeft tot een ontheffing ten aanzien van de overprogrammering van de Noordwijkse bouwplanlijst. De laatst geactualiseerde bouwplanlijst laat tot 2031 een totaal zien van 5.027 woningen.

De gemeente Noordwijk wil niet aaneengesloten raken qua bebouwing: Dit betekent de kernen onderling vrijhouden van elkaar door middel van het openhouden van de ruimte tussen de kernen en de omliggende gemeenten. We houden bijvoorbeeld de ruimte open tussen Noordwijk Binnen en de nieuw te realiseren wijk Nieuw Boekhorst in Voorhout.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. Wij kiezen ervoor om het huidige in procedure gebrachte “bestemmingsplan Bronsgeest 2021” (met bijbehorende bebouwing) te realiseren en het voor Bronsgeest daarbij te laten. Dit betekent geen verdere bebouwing van Bronsgeest en het resterende deel van Bronsgeest conform het “bestemmingsplan Bronsgeest 2021” juist open te houden met agrarische (bollenteelt) bestemming.
2. We toetsen alle ingediende bouwplannen aan de vastgestelde Woonvisie en de daarin opgenomen verdeling van de volgende woontypen:
  - 30% sociale huur.
  - 15% middeldure huur.
  - 25% middeldure koop.
  - 30% vrije markt.
3. We hebben de wens om GOM clusterlocaties, gesitueerd tegen de dorpen, niet alleen in te vullen met topsegment Greenportwoningen, maar ook te voorzien van woningen conform bovenstaande woontypen met inachtneming van zichtlijnen en bouwvolumes. Dit, samen met de overprogrammering op de woningbouwplanlijst, biedt aantoonbaar meer ruimte voor woningbouw dan de benodigde door de provincie vastgestelde geprognosticeerde natuurlijke groei van Noordwijk tot 2030.

10. Financiën

10.1 Algemeen

Wij gaan verantwoord om met het gemeenschapsgeld dat ons wordt toevertrouwd. Gemeentelijke uitgaven worden gedaan om maatschappelijke doelen te bereiken. Risico's moeten bekend en verantwoord zijn. "Grip op je knip" geldt ook voor de gemeente: de gemeentelijke financiën moeten nu en in de toekomst op orde zijn. Kortom: goed rentmeesterschap.

De gemeentelijke lasten voor de inwoner en ondernemer zijn zo laag mogelijk. De gemeentelijke lasten lopen in principe in de pas met de consumentenprijsindexcijfer van het CBS. Bij onverwacht dalende inkomsten of hogere uitgaven worden binnen de begroting keuzes gemaakt, waarbij eerst gekeken wordt naar ombuigingen en de tarieven kostendekkend maken. Het verhogen van belastingen boven de inflatiecorrectie is een uiterste middel om de begroting sluitend te krijgen.

We zetten de algemene financiële uitgangspunten uit de vorige coalitieperiode voort, te weten:

- Structurele uitgaven worden gedekt door structurele inkomsten.
- Er blijft sprake van een sluitende meerjarenbegroting.
- Het weerstandsvermogen ligt tussen 1,4 en 2,0.
- Er worden geen lasten doorgeschoven naar de toekomst.
- Transparante en toegankelijke informatie over gemeentelijke inkomsten en uitgaven, bijvoorbeeld door gebruik van infographics.
- Gemeentelijke diensten zijn kostendekkend.
- We werken met meerjaren beheerplannen, die inzicht geven in toekomstige uitgaven voor onderhoud en vervanging.

Hieraan voegen we toe dat:

- meevallers niet mogen worden gebruikt voor structurele extra uitgaven.

Daarom vinden wij het volgende belangrijk:

1. Periodiek voert de gemeente de houdbaarheidstest gemeentefinanciën van de VNG uit. Met deze test kan de gemeente de actuele financiële conditie in beeld brengen. De financiële conditie zegt hoe het met de financiële gezondheid van een gemeente is gesteld.
2. De hondenbelasting wordt afgeschaft met voorwaarde dat in de gehele gemeente de opruimplicht geldt.
3. We willen ook zo laag mogelijke tarieven voor leges en vergunningen. Deze mogen niet hoger zijn dan de kosten die de gemeente maakt voor de daar tegenover staande diensten. De tarieven (leges) voor gemeentelijke diensten worden steeds meer kostendekkend gemaakt: de gebruiker betaalt.
4. Vanaf 2023 krijgen de inwoners (huiseigenaren) de komende 4 jaar een lineair oplopende korting op de OZB van 2,5% in het eerste jaar tot 10% in het vierde jaar (2,5%, 5%, 7,5% en 10%).
5. De gemeente is terughoudend met garantstellingen voor risicovolle projecten.

6. Nieuwe taken die door het Rijk of de provincie aan de gemeente worden overgedragen worden in principe betaald uit de gelden die met de nieuwe taken meekomen: Geen knaken, geen taken!
7. De gemeente heeft niet alleen haar eigen huishoudboekje op orde, maar bewaakt en stuurt ook het beleid, de uitgaven en begrotingen van gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente deelneemt.
8. De gemeente maakt gebruik van beschikbare subsidiemogelijkheden bij het uitvoeren van werkzaamheden.
9. We onderzoeken of gemeentelijke subsidies doelmatig worden besteed. Gedacht kan worden aan het beantwoorden van de vraag wat de kosten van een evenement zijn in relatie tot het aantal deelnemers/bezoekers.
10. De gemeente kiest voor een actief en verantwoord grondbeleid om financiële risico's te beheersen. Daarnaast hanteren we realistische grondexploitaties die niet worden belast met ontwikkelkosten van andere projecten.
11. Om risico's in ruimtelijke projecten te beheersen is een goede projectcontrole nodig. Grondzaken, bouw en financiën zitten daarom in verschillende (wethouder)portefeuilles.
12. Om bepaalde extra gemeentelijke voorzieningen mogelijk te maken, kan plaatselijk betaald parkeren -ter dekking van de kosten- worden overwogen. Als alternatief zou ook de mogelijkheid van een baatbelasting kunnen worden onderzocht.

10.2 Financiële effecten op hoofdlijnen van het coalitieakkoord

De uitvoering van de ambities die in dit akkoord zijn opgenomen hebben financiële consequenties. Deze zijn op hoofdlijnen weergegeven in onderstaande tabel. Het team Financiën en de concerncontroller van de gemeente Noordwijk hebben een eerste financiële vertaling gemaakt van het akkoord. Hieruit blijkt dat de financiële impact past binnen de bandbreedte van de concept-perspectiefnota 2023.

Na de behandeling in de gemeenteraad wordt het coalitieakkoord nader (financieel) uitgewerkt in concrete doelen en acties. Deze uitwerking wordt dan onderdeel van de begroting 2023. Omdat de financiële impact hiervan nog niet op alle onderdelen is te overzien, vindt in voorkomende gevallen een heroverweging plaats.

Hoofdstuk 1 - Bestuur en Dienstverlening		
1.4 Referendum naar Noordwijks model	2. Het Noordwijks referendum kan gemeente-breed maar bijvoorbeeld ook per kern, wijk of een specifiek gedeelte hiervan worden gehouden.	Maximaal € 50.000,= per referendum, afhankelijk van de omvang en een mogelijke koppeling met provinciale, landelijke of Europese verkiezing.
1.6 Regionale samenwerking en verbonden partijen	5. Daarnaast zien we een belangrijke rol voor 1 liaisonfunctionaris als ambtelijk ondersteuner en gesprekspartner.	Onderdeel van functie strategisch partner.

Hoofdstuk 2 – Veiligheid		
2. Veiligheid	2. Toezicht op parkeren wordt weer door handhavers in dienst van de gemeente opgepakt. Deze handhavers kunnen dan ook breder ingezet worden.	Budget uitbesteding handhaving parkeren gebruiken voor intern personeel.
	6. Om overlast en criminaliteit te bestrijden zetten we (flexibel) cameratoezicht in.	Mogelijk investeringsbudget - past binnen gemiddelde kapitaallasten niveau. Beheerkosten zijn nog niet in te schatten.
Hoofdstuk 3 - Verkeer en Parkeren		
3.1 Bereikbaarheid en mobiliteit - Algemeen	4. De Verlengde Beeklaan wordt tweezijdig aan de N206 gekoppeld voor een betere ontsluiting van Offem Zuid en het Achterweggebied.	In de investeringsambities is 7,5 miljoen opgenomen.
	6. Er komt een voetpad langs de Gooweg vanaf de rotonde Leeuwenhorst naar de kruising Northgodreef.	Investering van € 300.000,=. Past binnen het gemiddelde kapitaallastenniveau.
3.1 Bereikbaarheid en mobiliteit - Openbaar vervoer	6. Om parkeren aan de randen van het dorp aantrekkelijk te maken, blijven we gebruik maken van de strandpendel. We voeren een tarief van € 5,= per auto in.	Zolang we gebruik maken van het huidige parkeerterrein levert dit een plus op van € 15.000,=.
3.2 Parkeren	3. We ontwikkelen een parkeervisie voor de Koningin Wilhelmina Boulevard, waarbij rekening wordt gehouden met zomer- en winterseizoen: 'flaneren en parkeren'.	€ 25.000,= incidenteel uit de algemene reserve
	4. Het tarief voor de parkeervergunning voor inwoners gaat per 1 januari 2023 terug van € 50,= naar € 20,= per jaar.	Het terug brengen naar het oude tarief heeft begrotingstechnisch geen financiële gevolgen.

	<p>7. Ingaande 1 januari 2023 hanteren we voor de dagparkeerkaarten een gedifferentieerde tariefstelling. Hierbij onderscheiden we de locatie Langevelderslag en het overige deel van onze gemeente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noordwijk : zomer € 15,= en winter € 10,= • Langevelderslag : zomer € 10,= en winter € 5,= 	Overall levert dit een plus op van € 200.000,=
	<p>8. In het zomerseizoen verlengen we het betaald parkeren van 21.00 uur naar 23.00 uur.</p>	+ € 360.000,= verlengen tijd
	<p>10. Om te zorgen dat het parkeren op het Kloosterplein goed wordt benut, maken we het na 18.00 uur gratis.</p>	Gevolg is maximaal € 50.000,= minder parkeerinkomsten
	<p>14. We voeren een praktijkmeting uit naar de parkeerdruk bij de huisvesting van internationale werkers. Naar aanleiding van de resultaten passen we de parkeernorm in het beleid aan.</p>	€ 50.000,= incidenteel uit de algemene reserve
Hoofdstuk 8 - Duurzaamheid en Leefbaarheid		
8.1 Woon- en leefomgeving	<p>6. De komende vier jaar komen er 800 bomen bij.</p>	Investering van € 200.000,= per jaar. Past binnen het gemiddelde kapitaallastenniveau.
Hoofdstuk 10 - Financiën		
10.1 Financiën	<p>2. De hondenbelasting wordt afgeschaft met voorwaarde dat in de gehele gemeente de opruimplicht geldt.</p>	Gevolg is € 275.000,= minder belasting inkomsten.
	<p>4. Vanaf 2023 krijgen de inwoners (huiseigenaren) de komende 4 jaar een lineair oplopende korting op de OZB van 2,5% in het eerste jaar tot 10% in het vierde jaar (2,5%, 5%, 7,5% en 10%).</p>	Totale korting kost € 3.375.000,=.

10.3 Financiële positie gemeente

De benodigde middelen voor de in het coalitieakkoord genoemde ambities kunnen gevonden worden binnen de structurele en incidentele ruimte van de perspectiefnota 2023:

- De uitwerking van de meircirculaire laat een structureel positief financieel effect zien;
- De hoogte van de algemene reserve is circa € 7 miljoen;
- Overige reserves en voorzieningen zijn robuust genoeg;
- Onze weerstandscapaciteit is op niveau om de geïntariseerde risico's te dekken;
- Voor de jaren 2022 en 2023 is € 250.000,- per jaar gereserveerd voor nieuw beleid;
- Over de jaarrekening 2021 heeft de accountant een goedkeurende verklaring verstrekt voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid.